

Corriol petit

Charadrius dubius

Distribució

El corriol petit es distribueix des de la península Ibèrica, nord d'Àfrica i illes Britàniques fins a la costa del Pacífic. És present també al sud d'Àsia i en algunes illes d'Indonèsia. Les poblacions europees hivernen a l'Àfrica, en una franja àmplia al sud del Sàhara, mentre que les asiàtiques ho fan al subcontinent indi, sud-est asiàtic i illes indonèsies (Wiersma *in* del Hoyo *et al.* 1996).

A Catalunya és un reproductor comú, amb una petita població hivernant i és abundant durant les migracions. La seva àrea de cria s'estén per la majoria de comarques catalanes resseguint els principals cursos fluvials i zones humides, tant litorals com interiors, i arriba fins a les estribacions pirinenques. Les màximes abundàncies es donen, però, als rius principals, essent molt més escàs als aiguamolls litorals com el delta de l'Ebre o aiguamolls de l'Empordà.

Requeriments ecològics

La distribució altitudinal del corriol petit a Catalunya comprèn des del nivell del mar fins als 1.200 m. No obstant això, mostra una clara preferència pels ambients mediterranis de terra baixa, sobretot per aquelles altituds de menys de 200 m, on zones humides, desembocadures i trams fluvials d'aigües lentes concentren el 70% dels quadrats d'1x1 km on s'ha detectat l'espècie. Per contra, l'ocupació entre els 200 i els 600 m es redueix fins a constituir tan sols un 20% del total dels quadrats amb corriol petit. A partir dels 600 m, amb l'aparició dels trams de riu amb corrents més ràpids, la probabilitat de trobar-hi l'espècie és ja molt menor.

El corriol petit nidifica en zones pròximes a ambients d'aigua dolça, principalment somes, ja siguin esrancades o de flux lent (Snow & Perrins 1998a). Construeix el niu directament a terra en sectors lliures de vegetació als marges d'estanys i llacunes, així com a les ribes sorrenques, amb graves o còdols de trams fluvials de corrents lents i desembocadures de rius. Igualment freqüent és la nidificació en àrees d'influència humana, com ara zones d'extracció d'àrids, graveres o depuradores, uns espais que sembla aprofitar amb èxit (Hayman *et al.* 1986) i que en els darrers anys han suposat un increment d'hàbitat disponible per a l'espècie (Geister *in* Hagemeyer & Blair 1997). També utilitza trams canalitzats de riu desproveïts de vegetació. A la plana de Lleida se l'ha trobat criant en salobres embassats o altres indrets amb aigües temporals, mostrant-se com una espècie oportunista (Solans *in* Calvet *et al.* en premsa). És freqüent la formació de semicolònies de cria, amb nius separats poc més de 9 m (Hayman *et al.* 1986). Al Bages està citada la reproducció de 5 parelles en un mateix banc de sorra al riu Llobregat (Borràs & Junyent 1993).

La preferència pels cursos fluvials enfront dels aiguamolls l'indica el fet que, mentre que als aiguamolls litorals la població és escassa (5 parelles en tot el delta de l'Ebre o entorn de 10 al conjunt dels aigua-

molls de l'Empordà), les densitats als rius al període reproductor són molt més elevades: entre 7,6 i 11,7 ocells/km lineal de riu a la Tordera el 1996 i 0,4-5,0 ocells/km el 1999 (Estrada 2000); 6 ocells en 1 km al Segre a Lleida (Solans *in* Calvet *et al.* en premsa); 11 parelles en 6 km al tram baix del Llobregat (Salmerón *in* Copete 1998) o 5 parelles en 8 km al Ter entre Manlleu i Torelló (Bigas *in* Aymerich *et al.* 1991). Les densitats als trams fluvials, però, varien molt al llarg dels anys en funció de la recurrència de les avingudes. Així, després de fortes riudes que s'enduen la vegetació i omplen el riu de còdolars i bancs de sorra, s'hi instal·la un important nombre de parelles, xifra que es va reduint gradualment a mesura que es va recuperant la vegetació (Borràs & Junyent 1993, Estrada 2000, Ribas 2000); aquest fet va quedar perfectament reflectit en el cas de la Tordera, entre els anys 1996 i 1999 (Estrada 2000).

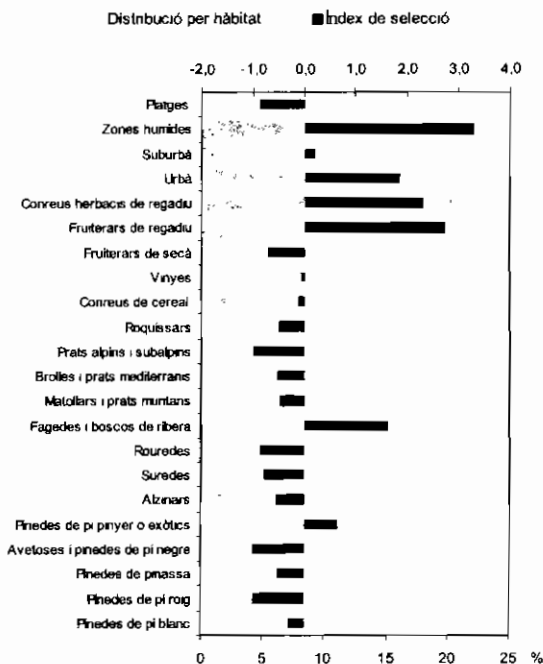
Estimació poblacional

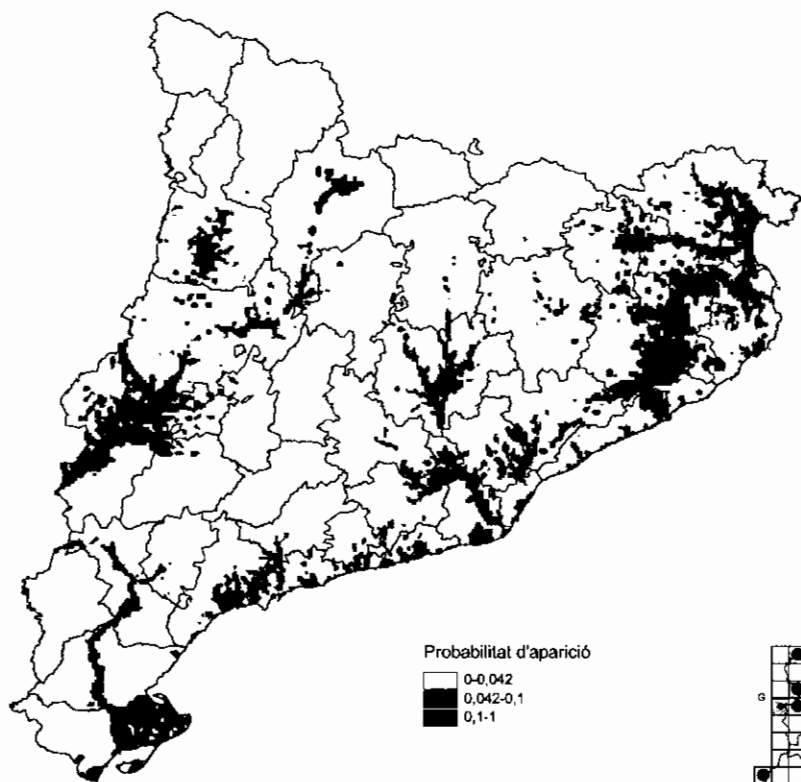
La població catalana de corriol petit, a partir de les dades de camp dels col·laboradors de l'Atles, seria d'entre 966 i 1.393 parelles. Algunes dades parcials són: 100-150 parelles el 1996 a la Tordera entre Sant Celoni i la seva desembocadura (Estrada *in* Copete 1998), població que es va reduir a 33-50 parelles el 1999 (Estrada 2000); 20 parelles al riu Llobregat entre Sant Boi i el Prat del Llobregat el 2000 (Santaufermia *in* Aymí & Herrando 2003), i 46 al riu Besòs el mateix any (Perpiñán *et al.* *in* Aymí & Herrando 2003). Als aiguamolls de l'Empordà la població durant el període de l'Atles ha estat de 8-11 parelles (J. Martí-Aledo com. pers.). Al delta de l'Ebre el nombre de parelles és realment escàs, possiblement poc més de 5 parelles (Bigas & Vidal *in* Aymí & Herrando 2003).

Per al conjunt del continent europeu, la població ha estat estimada en 110.000-610.000 parelles (BirdLife International/EBCC 2000) encara que estimacions més actuals reduirien sensiblement el marge superior d'aquesta estima (101.000-196.000 parelles, Thorup en premsa).

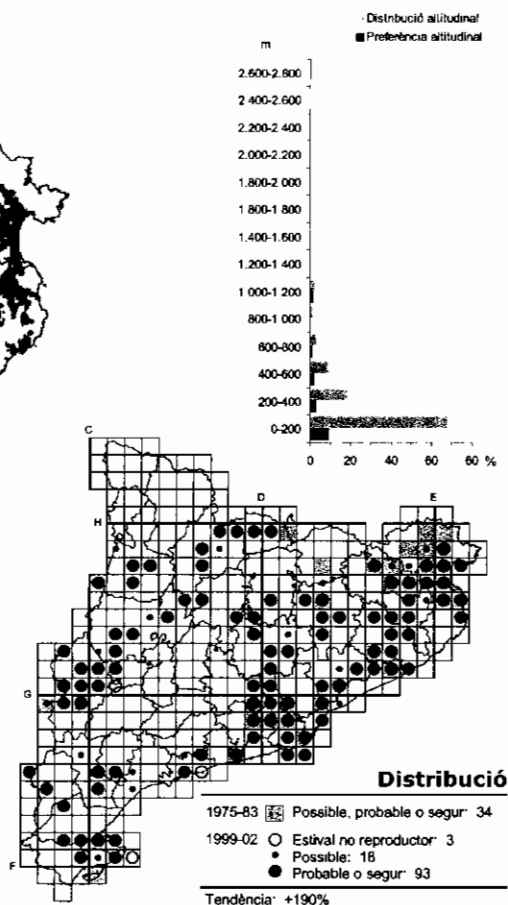
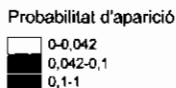
Tendència

En relació amb l'antic atlas, el corriol petit mostra un increment significatiu de la seva àrea de distribució a Catalunya del 190%. Aquest augment podria ser explicat per almenys dos factors: una subestima de l'àrea de distribució en el primer atlas, sobretot pel que fa a les conques interiors, on pràcticament no va ser detectat (Muntaner *et al.* 1984), i una probable expansió de l'espècie a Catalunya en els darrers anys. Aquesta expansió es podria haver vist afavorida per una millora del seu hàbitat de nidificació, principalment dels trams fluvials que en general han vist millorar la qualitat de l'aigua, juntament amb l'ocupació de graveres,

Índex d'abundància

zones d'extraccions d'àrids i depuradores, que també haurien afavorit l'increment d'hàbitat disponible per a la nidificació. Muntaner *et al.* (1984) estimaven la població reproductora per damunt les 100 parcelles, tot i que, si es té en compte que els mateixos autors ja recollien les 25 parcelles mínimes del Maresme esmentades per Cordero (1983), cal pensar que la dimensió poblacional estava clarament subestimada. A nivell europeu sembla que el corriol també hauria incrementat la seva àrea de cria com a conseqüència de l'ocupació dels ambients humanitzats (Oliosio *in* Yeatman-Berthelot & Jarry 1995, Geister *in* Hagemeyer & Blair 1997).

Estatut i amenaces

Preocupació menor (LC). En general, el corriol petit mostra una situació no preocupant a Catalunya, amb una aparent expansió. La millora de la qualitat de l'aigua i l'increment d'hàbitat disponible (graveres, zones d'extracció d'àrids i depuradores) poden haver afavorit l'espècie. Entre els factors que la podrien afectar negativament, trobem la forta regulació dels rius, que minimitza les riuades i avingudes, i per tant que limiten la creació de codolars i bancs de sorra lliures de vegetació. La pèrdua de qualitat de l'aigua, així com l'elevada pressió humana entorn dels cursos fluvials i les zones humides, podrien ser un problema per a l'espècie.

English summary

The Little Ringed Plover is a common breeding bird in Catalonia. It breeds in most of the country, occupying the main riverbeds and wetlands both along the coast and up to the foothills of the Pyrenees. The highest densities occur along the most important rivers, especially around the mouth or in lower and slower sections; for example, 7.6-11.7 birds/km have been counted along the Tordera river. It is much scarcer in coastal wetlands (only 15 breeding pairs in the whole of the Ebro delta and Aiguamolls de l'Empordà). Its altitudinal range is from sea-level to 1,200 m; however, it shows a marked preference for areas below 200 m. The total population of the species in Catalonia is estimated at 966-1,393 breeding pairs (atlas field estimates), and its distribution has increased by 190% since the previous atlas. The species has probably benefited from reductions in river pollution in some areas and its ability to colonise gravel pits in others. The over-regulation of river water levels might suppose a negative effect on habitat availability by putting an end to the periodical floods that allow the creation of new vegetation-free areas along river margins, the species' preferred breeding habitat. Least concern (LC).

Teresa MONTRÀS, Tomás MONTALVO i Jordi FIGUEROLA

